

Ett förenklat elektorsförfarande

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2009/10:18 Ett förenklat elektorsförfarande. Propositionen har inte föranlett några motioner.

Utskottet ställer sig bakom propositionens förslag till lag om ändring i lagen (2000:662) om Vetenskapsrådet.

I propositionen föreslår regeringen att lagen (2000:662) om Vetenskapsrådet ändras så att de elektorer som utser forskarledamöter i Vetenskapsrådets styrelse inte längre väljs utan utses vid de universitet och högskolor som regeringen bestämmer.

Lagförslaget föreslås träda i kraft den 21 december 2009.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	6
Lag om ändring i lagen (2000:662) om Vetenskapsrådet	6
Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	7
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Propositionen	8
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Lag om ändring i lagen (2000:662) om Vetenskapsrådet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:662) om Vetenskapsrådet. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:18.

Stockholm den 12 november 2009

På utbildningsutskottets vägnar

Sofia Larsen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sofia Larsen (c), Marie Granlund (s), Margareta Pålsson (m), Mats Gerdau (m), Betty Malmberg (m), Agneta Lundberg (s), Fredrik Malm (fp), Louise Malmström (s), Fredrik Schulte (m), Peter Hultqvist (s), Gunilla Tjernberg (kd), Patrik Forslund (m), Rossana Dinamarca (v), Thomas Strand (s), Ulrika Carlsson i Skövde (c), Mats Pertoft (mp) och Caroline Helmersson-Olsson (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Regeringen lägger i proposition 2009/10:18 Ett förenklat elektorsförfarande fram förslag till lag om ändring i lagen (2000:662) om Vetenskapsrådet.

Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Bakgrund

I april 2008 överlämnades betänkandet Forskningsfinansiering – kvalitet och relevans (SOU 2008:30) till Utbildningsdepartementet. Betänkandet utgör ett underlag för regeringens överväganden om Vetenskapsrådets organisation.

Regeringen beskrev i propositionen Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50, bet. 2008/09:UbU4, rskr. 2008/09:160) politiken för forskning och innovation under perioden 2009–2012. I propositionen gjorde regeringen vissa bedömningar som rörde Vetenskapsrådets organisation.

I juli 2009 remitterades promemorian Nya regler om Vetenskapsrådet och ämnesråden, m.m. (U2009/4448/F). Den innefattade bl.a. förslag till en förenklad procedur för hur man utser de elektorer som väljer forskarledamöter i styrelsen för Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (Fas), i forskarrådet för Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) och i ämnesråden i Vetenskapsrådet.

Ett flertal skrivelser ingår i regeringens underlag för förändringar i elektorsförfarandet, bl.a. en skrivelse från Vetenskapsrådet (U2005/7975/F). När det gäller förändringar som rör Vetenskapsrådets organisation ingår en skrivelse från Vetenskapsrådet (U2009/3689/F) i underlaget.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen att lagen om Vetenskapsrådet ändras så att de elektorer som utser forskarledamöter i Vetenskapsrådets styrelse inte längre väljs utan utses vid de universitet och högskolor som regeringen bestämmer.

Regeringen har för avsikt att inom kort förenkla proceduren för hur de elektorer som utser forskarledamöter i styrelsen för Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (Fas), i forskarrådet för Forskningsrådet för

miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) och i ämnesråden i Vetenskapsrådet utses. Det nya elektorsförfarandet innebär att elektorerna utses av vissa ledamöter vid fakultetsnämnder och andra motsvarande organ.

Det är, enligt regeringen, angeläget att elektorsförfarandet kan förenklas på motsvarande sätt när det gäller forskarledamöterna i Vetenskapsrådets styrelse. För att möjliggöra en sådan förändring behöver lagen om Vetenskapsrådet ändras.

Lagförslaget föreslås träda i kraft den 21 december 2009.

Utskottets överväganden

Lag om ändring i lagen (2000:662) om Vetenskapsrådet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag om lag om ändring i lagen (2000:662) om Vetenskapsrådet. Förslaget innebär att fler än hälften av ledamöterna i Vetenskapsrådets styrelse ska utses av elektorerna som utses vid de universitet och högskolor som regeringen bestämmer.

Propositionen

Det nuvarande valförfarandet är enligt regeringen komplicerat och administrativt tungt och valdeltagandet är lågt. Regeringen har därför för avsikt att förenkla förfarandet för hur de elektorerna väljer forskarledamöterna i styrelsen för Vetenskapsrådet, i styrelsen för Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (Fas), i forskarrådet för Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) och i ämnesråden i Vetenskapsrådet utses. Det nya elektorsförfarandet innebär att elektorerna utses av vissa ledamöter vid fakultetsnämnder och vid andra motsvarande organ. Den närmare regleringen av vilka personer som är behöriga att utse elektorerna får utformas av regeringen.

För att möjliggöra förändringen i fråga om Vetenskapsrådets styrelse behöver lagen om Vetenskapsrådet ändras så att de elektorerna som utser forskarledamöterna i Vetenskapsrådets styrelse inte längre väljs, utan utses, vid de universitet och högskolor som regeringen bestämmer.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag om lag om ändring i lagen om Vetenskapsrådet.

Utskottet delar regeringens bedömning om behovet av ett förenklat elektorsförfarande. Vetenskapsrådet har en central roll i det svenska forskningsfinansieringssystemet. Med regeringens förslag höjs effektiviteten och ökar forskarinflytandet, vilket ytterligare stärker Vetenskapsrådet som en kraftfull institution för svensk grundforskning.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag om att ändringen i lagen (2000:662) om Vetenskapsrådet ska träda i kraft den 21 december 2009.

Regeringen ska få meddela föreskrifter om att ledamöter som utsetts i enlighet med 2 § i sin äldre lydelse kvarstår som ledamöter i styrelsen, dock längst t.o.m. den 31 mars 2010.

Propositionen

Eftersom nuvarande ledamöter i Vetenskapsrådets styrelse är utsedda t.o.m. den 31 december 2009 är det av vikt att forskarledamöter till en ny styrelse snarast kan utses enligt det förenklade elektorsförfarandet. Att nya ledamöter i forskningsråden och i ämnesråden är utsedda redan i början av 2010 är en förutsättning för att samma personer som beslutar om utlysningar i början av året också ska kunna fatta beslut om finansiering under senare delen av året. Det är därför angeläget att den lagändring som är nödvändig för att forskarledamöterna i Vetenskapsrådets styrelse ska kunna utses enligt det förenklade elektorsförfarandet kan träda i kraft så snart som möjligt. Regeringen föreslår att ändringen i lagen om Vetenskapsrådet ska träda i kraft den 21 december 2009.

För det fall att ledamöterna inte skulle hinna utses till årsskiftet behövs en övergångsbestämmelse som bemyndigar regeringen att meddela föreskrifter om att de nuvarande forskarledamöterna får kvarstå som ledamöter i styrelsen under en kort tid till dess att en ny styrelse utsetts. Därför föreslås att regeringen ska få meddela föreskrifter om att ledamöter som utsetts i enlighet med 2 § i sin äldre lydelse kvarstår som ledamöter i styrelsen, dock längst t.o.m. den 31 mars 2010.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag om datum för ikraftträdande och övergångsbestämmelse.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2009/10:18 Ett förenklat elektorsförfarande:

Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (2000:662) om Vetenskapsrådet.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2000:662) om Vetenskapsrådet

Härigenom föreskrivs att 1–3 §§ lagen (2000:662) om Vetenskapsrådet ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

För att ge stöd till grundläggande forskning av högsta vetenskapliga kvalitet inom samtliga vetenskapsområden *skall* det finnas ett forskningsråd, Vetenskapsrådet.

För att ge stöd till grundläggande forskning av högsta vetenskapliga kvalitet inom samtliga vetenskapsområden *ska* det finnas ett forskningsråd, Vetenskapsrådet.

2 §

Fler än hälften av ledamöterna i Vetenskapsrådets styrelse *skall* utses av elektorerna som *väljs av vetenskapligt kompetenta lärare* vid de universitet och högskolor som regeringen bestämmer.

Fler än hälften av ledamöterna i Vetenskapsrådets styrelse *ska* utses av elektorerna som *utses* vid de universitet och högskolor som regeringen bestämmer.

3 §

Regeringen *får meddela* närmare föreskrifter om Vetenskapsrådets uppgifter och interna organisation samt om hur ledamöterna i Vetenskapsrådets styrelse *skall* utses.

Regeringen *meddelar* närmare föreskrifter om Vetenskapsrådets uppgifter och interna organisation samt om hur ledamöterna i Vetenskapsrådets styrelse *ska* utses.

1. Denna lag träder i kraft den 21 december 2009.

2. Regeringen får meddela föreskrifter om att ledamöter som utsetts i enlighet med 2 § i sin äldre lydelse kvarstår som ledamöter i styrelsen, dock längst till och med den 31 mars 2010.